

met vrucht te hooren prediken in vier bibliotheken voorkomen. De prijs van het boek valt te achterhalen via Google. De onderzoeker wordt daar naar het in 1835 verschenen, maar thans ook digitaal opgeslagen *Supplement* van de *Alphabetische naamlijst van boeken* (...) 1790 (...) 1832 geleid, waarin bij het *Handboek* f 5,50 vermeld wordt.¹⁸ Autopsie leert dat het nauwelijks een periodiek betreft. Hoewel de dertig afzonderlijke afleveringen de titel *Christelijk weekblad* voeren, wordt al in het 'Berigt' van de uitgever (I-IV; annex afl. 1 van 12 pp.) aangekondigd dat er slechts dertig afleveringen zullen verschijnen, die later bijeengebonden kunnen worden met bijgeleverd voorwerk (o.a. inhoudsopgave) en titelpagina. Hoewel de meeste afleveringen 16 pp. tellen, komen er ook afleveringen van 12, 24 (het ongepagineerde wit meegeteld) of zelfs 32 pp. voor.¹⁹ Bij dít *Christelijk weekblad* (de titel komt meer voor) gaat het dus om een uitgever, die meer probeerde te verkopen door een beoogd boek in afleveringen op de markt te brengen.²⁰

De titelbeschrijving is in dit geval in meer dan één opzicht achterhaald, dankzij moderne middelen die wellicht nog niet bestonden toen het *Christelijk weekblad* (...) werd beschreven. Iets dergelijks doet zich voor bij *De ongeveinsde christen*, een door Y. van Hamelsveld geredigeerd weekblad (v, no. 275) dat acht jaargangen zou hebben gekend (1797-1804). Dit laatste is bewust voorzichtig geformuleerd. De rubriek 'autopsie' maakt immers duidelijk dat dit gegeven niet aan eigen onderzoek is ontleend: 'K[oninklijke] B[bibliotheek]: nr. 2-nr. 12; nr. 40; de ontbrekende nummers zijn niet gevonden'. Een blik in PICARTA leert dat de wetenschap dat *De ongeveinsde christen* acht jaargangen heeft gekend, ontleend is aan Saakes' *Naamlijst*. Verder wordt bij PICARTA (deels via doorklikken) duidelijk dat: a. de KB inderdaad de genoemde nummers bezit, zonder dat geheel vaststaat in welk jaar ze verschenen (1797?), b. de UB Tilburg enkele andere nummers (uit een onbekend jaar) in bezit heeft.²¹

Er geldt echter geen 'PICARTA locuta, causa finita'; er zijn meer wegen die naar de gezochte gegevens kunnen leiden. In dit geval zijn die te achterhalen via Google. De eerste treffer bij 'de ongeveinsde christen' leidt naar een complete digitale versie van jaargang 1 (1797).²² Het betreft een exemplaar dat berust in de Bayerische Staatsbibliothek te München. Doorbladeren brengt aan het licht dat het bewuste blad in dezelfde vorm verscheen als het *Christelijk weekblad*. De 'vertoogen' 1-52 (van 8 pagina's ieder) zijn later met een voorwerk, dat naast de titelpagina ook een 'Inhoud der vertoogen' bevatte, bijeengebonden tot een boek van VIII+416 pagina's. Verder wordt duidelijk dat het hier een vroege vorm van 'politieke theologie' betreft. Vertoog 1. gaat weliswaar over 'Zielsverheffing tot God, bij den aanvang van het

¹⁸ <http://books.google.com>

¹⁹ *Christelijk weekblad* 18 (pp. 269-300), getiteld 'De bekeerde moordenaar aan het kruis', was zelf als afzonderlijke uitgave voorzien, speciaal bestemd voor 'die tot de doodstraf veroordeeld zijn' (a.w., 269).

²⁰ Autopsie: UBA. Vgl. Lisa Kuitert, *Het ene boek in vele delen* (...), Amsterdam 1993, m.n. 37-41.

²¹ Het Tilburgse nummer (CBC TFH A 14929.9-10) doet vermoeden dat het hier twee afleveringen betreft die in een convoluut als no. 9 en 10 zijn bijgebonden.

²² <http://books.google.com>